

PLATFORM INTEGRAAL OVERLEG

BELEIDSDOCUMENT

30 MEI 2008

1. HET PLATFORM INTEGRAAL OVERLEG(PIO)

De regio Land van Cuijk en Maasduinen strekt zich uit over twee provincies. Aan de Brabantse oever van de Maas treffen we de gemeenten Boxmeer, Cuijk, Grave Mill en St. Anthonis, aan de Limburgse kant de gemeenten Bergen, Gennep en Mook. Deze gemeenten tellen gezamenlijk ongeveer 130.000 inwoners.

De regio kent een goede ontsluiting via weg, water en spoor. Daarnaast is op korte afstand het vliegveld Weeze gelegen.

Het gebied kent geen duidelijke, stedelijke centrumgemeente. De gemeenten Boxmeer en Cuijk zijn wel werkgelegenheidszwaartepunten en vervullen een aantal centrumfuncties. Het gebied kent hierdoor naast interne gerichtheid ook een externe oriëntatie op verschillende stedelijke gebieden in de omgeving (Nijmegen, Venlo, Helmond - Eindhoven, Uden - Veghel, Oss - Den Bosch).

Het gebied ziet zich geconfronteerd met een vergrijzing en ontgroening die beide een hoger tempo kennen dan het landelijke gemiddelde. Bij jongeren, met name die met een hogere opleiding, is er een tendens waarneembaar het gebied te verlaten. Daarnaast is er sprake van een afnemende industriële dynamiek, maar zijn er ook kansen door aanwezigheid van internationaal toonaangevende bedrijven, een sterk agrarisch sector met inbegrip van afgeleide bedrijvigheid en de ontsluiting richting Duitsland, Ruhrgebied. In werkgelegenheidszin is er een migratiesaldo richting het omliggende gebied. De werkloosheid is relatief laag.

Vanuit de boven geschetste realiteit en het toekomstperspectief is de behoefte in de regio om de samenwerking te intensiveren al geruime tijd aanwezig. Op initiatief van zorgkoepel Pantein en het regionale bedrijfsleven is het PIO in september 2000 tot stand gekomen als een overlegforum van relevante partijen in de regio om inspanningen en initiatieven met een lange termijn perspectief af te stemmen en gelijk te richten.

Als belangrijkste thema's voor de toekomstige ontwikkeling van het gebied werden en worden gezien:

Leefbaarheid met daarin opgenomen Zorg en Wonen
Economie en Bedrijvigheid
Onderwijs en Werkgelegenheid
Infrastructuur en Vervoer.

Het was en is nog steeds een algemeen gedeelde gedachte dat deze zaken niet enkel op het niveau van het Openbaar Bestuur gecoördineerd zouden moeten worden, maar dat hierbij alle relevante organisaties in de regio betrokken zouden moeten worden in een integraal platform.

Aldus komt de samenstelling van het Platform Integraal Overleg er als volgt uit te zien:

- Gemeenten
De burgemeesters van de gemeenten Bergen, Boxmeer, Cuijk, Genneep, Grave, Mill, Mook en Sint Anthonis.
- Bedrijfsleven
De voorzitters van de industriële kringen Boxmeer, Cuijk, Mill, Noord Limburg en de overkoepelend kring land van Cuijk en Noord Limburg. De industriële kringen zijn aldus gebiedsdekkend.
Kamers van Koophandel Limburg en Brabant.
Voorzitter directie RABO bank Land van Cuijk en Maasduinen, waarvan het verzorgingsgebied samenvalt met de regio.
- Zorg
Voorzitter Raad van Bestuur Pantein (Pantein is de koepel waaronder het ziekenhuis in Boxmeer, het verpleeghuis en dependances, de verzorgingshuizen en de ouderen huisvesting zijn onder gebracht). De koepel Pantein is gebiedsdekkend.
Onder Pantein ressorteert ook Pantein Wonen, een toegelaten instelling in de volkshuisvesting. De directie hiervan maakt eveneens deel uit van het PIO.
Voorzitter Raad van bestuur van de Dichterbij, organisatie ten behoeve van verstandelijk gehandicapten. Ook deze organisatie kent de gehele regio als verzorgingsgebied.
- Onderwijs
Voorzitters Colleges van Bestuur ROC de Leijgraaf en ROC Nijmegen.
Rectoren van twee OMO scholen (Merletcollege (locaties Cuijk, Grave en Mill) en Elzendaalcollege (locaties Boxmeer en Genneep) en Scholengemeenschap Stevensbeek (locaties Boxmeer en Stevensbeek).
- Wonen
Voorzitter Raad van Bestuur Woonmaatschappij Maasland.
Toegelaten instelling Pantein Wonen.

De samenstelling staat borg voor een integrale benadering en een ruime mate van bestuurlijke betrokkenheid om het proces vorm te geven en te sturen..

De burgemeesters binnen dit overleg nemen deel op persoonlijke titel, maar niet los van hun achterbannen. In diverse subgroepen zijn wethouders uit de acht gemeenten actief.

Voor de overige organisaties geldt dat wel sprake is van een deelname namens organisaties, dan wel dat sprake is van deelname door de eindverantwoordelijken van organisaties, ook van deze organisaties vinden we vertegenwoordigers terug in subgroepen en activiteiten van het PIO.

In de loop van 2007 was het overleg zodanig tot ontwikkeling gekomen dat de behoefte zich deed gevoelen om als PIO meer concrete initiatieven te ondernemen en de daarbij behorende structuur meer te ordenen en uit te werken. De Werkconferentie “Vitale Regio” was daarin de belangrijke katalysator. Eind 2007 werd een bestuurlijk secretaris aangetrokken en in april 2008 werd opdracht gegeven voor een atelier gericht op het formuleren van de identiteit van

de regio en het stellen van lange termijn doelen. In dit kader wordt ook de behoefte gevoeld de basis van het PIO in een document vast te leggen.

2. VISIE

In verschillende rapporten die de laatste jaren verschenen komt een redelijk samenhangend beeld van de regio naar voren. Het meest recent en het meest uitgesproken komt dit naar voren in het rapport “De toekomst van onze regio” van de Rabobank.

De regio heeft geen centrale stedelijke trekker. Een centrumgemeente waarvan de positie onbetwist is, kan in de regio de regie voeren en kan namens de regio met gezag in extern overleg opereren. De gemeenten in de regio zijn ieder voor zich te klein om deze rol te spelen.

Door het ontbreken van een duidelijke centrumgemeente is er ook sprake van een relatief grote externe gerichtheid. Dit doet zich in onze regio bijvoorbeeld voor op het punt van werkgelegenheid, waar sprake is van een pendel naar de omgeving.

De afzonderlijke partijen in de regio, met name ook de gemeenten, hebben onvoldoende volume om in extern overleg een partij te vormen waar men niet om heen kan.

Door bovenstaande zaken wordt de toekomst van de regio in beduidende mate bepaald door ontwikkelingen elders.

Zoals vaak bij gemeenten van beperkte en ongeveer gelijke schaal, is er sprake van een zekere concurrentie die niet altijd productief is. Tegelijkertijd leeft in de regio het besef dat de belangen op de wat langere termijn parallel lopen en dat men niet zonder elkaar kan.

Relevante maatschappelijke partijen, zoals de industriële kringen, de zorg, het onderwijs en de toegelaten instellingen hebben een schaal die samenvalt met de regio of deze overstijgt. Deze partijen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het genereren van voldoende massa en daarnaast het proces inhoudelijk voeden..

De regio wil haar lot meer in eigen hand nemen en op basis van bovenstaande observaties komt men tot de volgende kernthema's:

- Samenwerking binnen de regio draagt zorg voor een grotere kritische massa.
- Samenwerking dient niet beperkt te blijven tot het openbaar bestuur, maar ook de relevante maatschappelijke organisatie te omvatten, die bovendien wel over een voldoende schaal beschikken.
- Samenwerking dient een integraal karakter te dragen; de belangrijke velden voor de ontwikkeling van de regio op langere termijn dienen daarin betrokken te worden.
- Samenwerking levert meer mogelijkheden de eigen toekomst te bepalen.
- De regio heeft behoefte aan een duidelijke formulering van de eigen identiteit.

Binnenkort zal onder leiding van Steven Slabbers een atelier worden opgestart, waarbij de identiteit van de regio centraal staat en waarvan bouwstenen van een uitvoeringsprogramma voorzien worden. Het mag duidelijk zijn dat dit atelier invloed zal hebben op de formulering van visie, missie en uitvoeringsprogramma. Niettemin wordt het nuttig geacht op deze weg al stappen te zetten.

c. **MISSIE**

De regio dient te werken aan de toekomst op de langere termijn: waar willen we staan in 2030? De inspanningen die daarvoor verricht moeten worden maken de missie van het PIO en haar deelnemers uit.

De taken, c.q. functies die het PIO in deze vervult of dient te vervullen, zijn:

Gelijkrichten en bundelen van inspanningen.

Door het bieden van een overlegforum en bijbehorend netwerk worden partijen in staat gesteld hun activiteiten en die van anderen op elkaar af te stemmen, men kan gezamenlijk optrekken of elkaars acties ondersteunen waardoor meer invloed en opbrengst gerealiseerd kan worden. Dit soort afstemming kan met alle partijen in het PIO gerealiseerd worden, maar vanzelfsprekend ook een deel daarvan. Dit soort samenwerking behoeft op zich geen samenwerkingsstructuur, anders dan een gemeenschappelijke overlegtafel.

Formuleren van de eigen identiteit

De regio heeft behoefte aan een duidelijk eigen profiel op basis waarvan gehandeld kan worden en op basis waarvan men zich naar buiten kan presenteren. In dit kader is recent een opdracht verstrekt aan het bureau Bosch en Slabbers om een atelier te organiseren met brede betrokkenheid van de regio. Het scherp formuleren van de eigen identiteit is hierbij een van de beoogde opbrengsten.

Uitwerken van visie en missie

De globale visie en missie zullen in de loop van de tijd dienen te worden aangescherpt en uitgewerkt op basis van voortgaande ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht.

Ontwikkelen van een uitvoeringsprogramma.

Om het lot van de regio in eigen hand te nemen is het noodzakelijk actie te ondernemen op tal van terreinen. Ondanks het feit dat de visie een lange termijn karakter draagt zullen de acties en projecten veelal een kortere looptijd kennen. Telkens zal het uitvoeringsprogramma dienen te worden aangepast en vernieuwd.

Uitvoeren van het actieprogramma.

He uitvoeren van het actieprogramma zal binnen de structuur van het PIO verankerd moeten worden en vraagt naast bestuurlijke ook inspanningen in de uitvoering. Het PIO zal daartoe geen eigen capaciteit kennen, maar een beroep doen op de inzet vanuit de deelnemende organisaties.

Bewaken van integraliteit.

Lopende het proces zullen de activiteiten en projecten op elkaar afgestemd moeten blijven. Hierin ligt een belangrijke taak voor het Plenaire Overleg en het presidium.

Het verwerven en behouden van draagvlak bij achterbannen.

Betrokkenheid van de achterbannen bij het proces is van groot belang om gedurende langere tijd de beoogde inspanningen te kunnen leveren. Met name bij gemeenten, met hun specifieke bestuurlijk/ambtelijke structuur is dit een belangrijk punt van aandacht.

4. STRUCTUUR

Aanvankelijke structuur PIO

Het PIO is gestart vanuit het idee dat er een platform dient te zijn waarop relevante spelers in de regio van gedachte wisselen over ontwikkelingen op langere termijn en waar inspanningen ten behoeve van de regio kunnen worden gecoördineerd. Dit is nog steeds een van de centrale doelen van het platform.

Met het tot ontwikkeling brengen van concrete activiteiten ontstond ook een nadere geleding in de structuur.

In een notitie van 19-05-2006 wordt de structuur van het PIO als volgt beschreven.

PIO - plenair

Stuurgroepen

WWZ	Verkeer	Economie	A&O
PIO	Platform Intergraal Overleg		
WWZ	Wonen, Welzijn, Zorg		
Verkeer	Verkeersinfrastructuur en Openbaar Vervoer		
Economie	Economische Bedrijvigheid en Toerisme		
A&O	Arbeidsmarkt en Onderwijs		

In de praktijk is er ook nog sprake van een **agendacommissie** ter ondersteuning van de voorzitter bij de voorbereiding van de vergaderingen van PIO plenair.

Ook is er een zogeheten **kerngroep** waar inhoudelijke bezinning op het proces en het leveren van nieuwe impulsen aan de orde is.

De stuurgroep WWZ is in de loop van zijn bestaan getransformeerd tot de stuurgroep InDorp met daarbij een wat gewijzigde accentlegging.

Ook op de andere terreinen heeft zich een ontwikkeling voorgedaan, waaruit een nieuwe indeling in vier kernthema's naar voren komt die in belangrijke mate overeenkomt met de eerdere, maar andere accenten legt.

Beoogde toekomstige (referentie)structuur

Uitgaande van de uitbouw naar een mogelijk omvangrijk uitvoeringsprogramma met een flink aantal projecten, is een structuur gewenst waarin zowel de bestuurlijke inbreng als de uitvoering zijn ondergebracht.

PIO PLENAIR

Secretaris

PRESIDIUM

Stuurgroepen

Leefbaarheid	Gezondheid	Bedrijvigheid	Onderwijs en Arbeidsmarkt
--------------	------------	---------------	---------------------------

(InDorp)

Coördinatiegroepen

Leefbaarheid
projectgroepen

Gezondheid
projectgroepen

Bedrijvigheid
projectgroepen

Onderwijs en Arbeidsmarkt
projectgroepen

Deze structuur moet flexibel invulbaar zijn en kunnen reageren op ontwikkelingen in de omgeving. Om deze reden wordt gesproken van een referentiestructuur, om aldus het dwingende karakter er af te halen. De structuur kan afhankelijk van de ontwikkelingen op enig moment slechts gedeeltelijk worden ingevuld en buiten de structuur om zijn ook andere vormen van organisatie denkbaar.

Als op enig moment slechts een beperkt aantal projecten lopen in een van de beleidsvelden, dan ligt het niet in de rede zowel een stuurgroep als een coördinatiegroep daarmee te belasten; een mengvorm ligt dan voor de hand. Ook zullen projecten verbindingen kunnen hebben met meer dan een beleidsveld; ook dat moet op een praktische en flexibele manier binnen de structuur worden opgelost.

De structuur levert op deze wijze een referentiepunt waaraan deelnemers aan het (complexe) proces een houvast hebben en waarop uitzonderingen kunnen worden geformuleerd.

Ten opzichte van de eerdere structuur zien we dat Gezondheid is afgesplitst van Leefbaarheid. Een en ander vloeit voort uit de inhoudelijke ontwikkelingen in het beleidsveld. Op dit moment is er nog sprake van een “personele unie” tussen de twee stuurgroepen. Daarnaast zien we verkeersinfrastructuur en openbaar vervoer niet meer terug in een aparte stuurgroep, hetgeen rechtvaardiging vindt in de omvang van het beleidsveld. Infrastructuur projecten lijken goed op hun plek bij bedrijvigheid, terwijl openbaar/collectief vervoer onderdeel van leefbaarheid kan uitmaken.

Samenstelling en taakstelling van de diverse onderdelen van de structuur kunnen we als volgt omschrijven:

PIO plenair overleg

Hier vindt afstemming van relevante activiteiten en inspanningen van de participanten plaats. Op deze wijze wordt er voor zorg gedragen dat initiatieven en acties vanuit de regio van een zo groot mogelijke draagvlak en zoveel mogelijk ondersteuning worden voorzien

Het plenair overleg fungeert als opdrachtgever voor de stuurgroepen. Hier komen de werkzaamheden van de stuurgroepen dan ook samen en wordt het integrale karakter van het proces geborgd. Daarnaast wordt hier de betrokkenheid van de participerende organisaties gerealiseerd en gegarandeerd.

Hier worden strategische ontwikkelingen en initiatieven besproken en van standpunten voorzien en zonodig in projecten vertaald.

De regio heeft het vizier gericht op het jaar 2025, hierbij wordt de belangrijkste sturing vanuit het plenaire overleg gerealiseerd.

Presidium

Samenstelling

Aan te wijzen door en vanuit het Plenair Overleg

Taakstelling

Bereidt de agenda van het plenair overleg voor.

Voert het beleid van het plenair overleg uit.

Neemt in afwachting van het volgend plenair overleg strategische standpunten in.

Neemt operationele beslissingen.

Secretaris

Neemt deel aan het plenair overleg als adviserend lid

Is inhoudelijk verantwoordelijk voor de algemene beleidsstukken.

Is adviserend lid van het presidium.

Is medeverantwoordelijk voor de integraliteit van het proces.

Voert de besluiten van het presidium uit.

Neemt deel aan het overleg van de stuurgroepen.

Neemt deel aan strategisch extern overleg.

Stuurgroepen

Samenstelling

- Minimaal twee leden van Plenair overleg als linking pin
- Wethouders met relevante portefeuilles en vertegenwoordigers van andere relevante organisaties binnen het PIO.
- Vertegenwoordiger(s) van de coördinatiegroep.

Taakstelling

Werken de algemene visie uit in een beleidsterrein gerichte visie en taakstelling en vernieuwen deze indien gewenst.

Zijn verantwoordelijk voor de ontwikkeling en actualisering van een SWOT analyse.

Ontwikkelt en initieert projecten passend in visie en SWOT analyse.

Stuurt de projectgroepen in strategische zin aan.

Coördinatiegroep

Samenstelling

- Vertegenwoordiger van de stuurgroep als linking pin
- Vertegenwoordigers vanuit de achterbannen van de participanten (relevant management)
- Externe expertise

Taakstelling

Bereiden de agenda van de stuurgroep voor.

Vertalen de strategische doelen in operationele termen.

Zijn operationeel verantwoordelijk voor ontwikkelen, initiëren en bewaken van projecten.

Projectgroepen

Samenstelling

- Vertegenwoordiging vanuit de coördinatiegroep
- Medewerkers met relevante expertise vanuit de achterbannen.
- Externe expertise

Taakstelling

Het projectplan, zoals goedgekeurd door de stuurgroep, ten uitvoer brengen volgens de planning en rapporteren over de vorderingen.

5. WERKWIJZE

De structuur zoals beschreven in voorgaand hoofdstuk heeft een strikt en gesloten karakter. Toch zijn we ons er van bewust dat de structuur geen keurslijf voor het werk mag worden; de structuur moet in dienst staan van het proces en dit niet belemmeren. Daarom is een stijl van functioneren wenselijk die gericht is op het scheppen van optimale voorwaarden om het werk te verrichten. Daarbij zijn de volgende thema's van belang.

Delegatie

In het Plenair Overleg komt alles samen. Hier wordt het draagvlak bij de deelnemende organisaties voor het proces vitale regio gerealiseerd. Dit dient dan ook centraal uitgangspunt te blijven.

Het Plenair Overleg heeft een beperkte frequentie van bijeenkomen, waardoor de slagvaardigheid onder druk kan komen.

Om geen dood tijd tussen de vergaderingen van het Plenair Overleg te laten ontstaan is er behoefte aan delegatie van bevoegdheden naar het presidium:

Met respect voor de uiteindelijke verantwoordelijkheid op hoofdzaken van het Plenair Overleg, neemt het presidium tussen de vergaderingen en met verantwoording achteraf de taken van het Plenair Overleg waar.

Daarnaast is het presidium eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid van het Plenair Overleg met verantwoording achteraf.

Per beleidsveld wordt de taakstelling, een beleidsveld gerichte SWOT analyse en nieuwe projecten inclusief budget goedgekeurd door het Plenair Overleg. Vervolgens valt de uitvoering inclusief planning onder verantwoordelijkheid van de stuurgroepen die hierin ook bevoegd zijn. Stuurgroepen rapporteren regelmatig aan het Plenair Overleg.

De coördinatiegroepen stuurgroepen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de projecten en leggen daar tegenover de bestuurlijke stuurgroep verantwoording af, werkafspraken worden in onderling overleg gemaakt.

Uiteindelijk wordt in de projectgroepen het leeuwendeel van het werk aan het uitvoeringsprogramma verzet.

De stuurgroepen dragen zorg voor een goede, ondubbelzinnige projectbeschrijving en planning waarna de projectgroep binnen deze kaders in een grote mate van vrijheid kan opereren.

Dynamiek

De Vitale Regio ontwikkelt zich in een veranderende omgeving, met voortschrijdend inzicht bij de participanten en met resultaten die nieuw licht op het proces en de doelstellingen kunnen werpen.

Een proces dat bij voorbaat star georganiseerd is, is niet alleen onmogelijk, maar ook onwenselijk.

Periodieke aanpassing van beleidsdocumenten is dan ook aan de orde, daarnaast dient er ruimte voor het presidium te zijn om af te wijken van al te starre structuren.

Flexibiliteit

De bouwstenen van het proces Vitale Regio zijn de projecten. Het is gewenst de projecten niet in een al te nauwe definitie te vangen.

Het volgen van beleidsontwikkelingen bij het Rijk op het punt van openbaar en collectief vervoer zou als project/taak van een stuurgroep kunnen worden opgevat, met de opdracht hierover te rapporteren aan het Plenair overleg.

Ook zal het zo zijn dat externe overleggen dezelfde doelstellingen nastreven. In dit geval zal het zaak zijn dergelijke gremia te ondersteunen en in hun vorderingen te volgen.

Voorbeeld Tral

Het Toeristisch Recreatief Actieplan Land van Cuijk, beoogt activiteiten op het gebied van toerisme en recreatie te ondersteunen, faciliteren en integreren.

Dit hoeft door het PIO niet gedubbeld te worden. Wel is het wenselijk de kop van Noord Limburg te koppelen en integratie tot stand te brengen met andere beleidsvelden van het PIO. Daartoe is het ook wenselijk op de verzendlijst van het Tral te komen. Een van de stuurgroepen kan tot taak krijgen dit tot uitvoering te brengen. In deze zin kan overleg met het Tral ondernomen worden.

Verskillende snelheden

Theoretisch is er een volgorde in beleidsontwikkeling:

Op basis van de algemene visie/missie kunnen de visies/missies van de stuurgroepen worden ontwikkeld en de operationele taken van de coördinatiegroepen stuurgroepen volgen daar weer uit, waarna uiteindelijk de projecten kunnen worden geformuleerd en ten uitvoer worden gebracht.

Ook al is deze volgorde de inhoudelijk correcte, toch zal dit met de nodige souplesse moeten worden toegepast om voortgang in het proces te realiseren.

Het formuleren en uitvoeren van projecten kan en moet ter hand genomen worden zonder te wachten op het uitgekristalliseerd zijn van het beleid op de hogere niveaus. Verschillende snelheden in onderdelen van het proces zijn dus alleszins acceptabel.

Achterbannen

Om continuïteit van het proces te waarborgen is het wenselijk om commitment te realiseren bij de achterbannen van de participerende organisaties. Speciale aandacht hierbij dient uit te gaan naar de gemeenten met hun meer complexe bestuursstructuur en eigen verhouding tussen bestuur en management.

Mogelijke middelen:

Uitspraak door raden over het basisbeleidsdocument

Uitspraak van relevante gemeentelijke commissie over de Missionstatements van de vier stuurgroepen.

Rapportage aan commissies over lopende projecten.

Het geven van subsidie door raden aan het proces PIO/Vitale Regio algemeen.

Het financieel participeren in specifieke, relevante projecten.

Op dit moment komen de gemeentelijke bijdragen uit algemene budgetten die het college ter beschikking staan, waardoor er minder commitment van de raad is dan wanneer men zelf de budgetten ter beschikking stelt.

6. UITVOERINGSPROGRAMMA

Het begrip project wordt hier zeer ruim opgevat naast projecten in de klassieke betekenis, kunnen hier ook activiteiten bedoeld worden die samenhang vertonen met de doelstelling van het PIO en waarbij het PIO niet als principale uitvoerder geldt. Daarnaast kan het ook het volgen betreffen van relevante activiteiten van anderen (b.v. TRAL).

Het geheel van projecten en aanverwante activiteiten worden ondergebracht in een uitvoeringsprogramma dat in de loop van de tijd zal worden vernieuwd en aangepast op basis van ontwikkelingen en inzichten.

Een moment van aanpassing zal zich aandienen bij het afronden van het atelier, waartoe het PIO op 11-4-2008 heeft besloten.

Het werk aan het uitvoeringsprogramma wordt zo spoedig mogelijk en zonder te wachten op andere ontwikkelingen ter hand genomen.

**Vastgesteld in de plenaire vergadering van het PIO
30-05-2008**